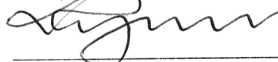


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет архітектури, будівництва та дизайну
 Кафедра основ архітектури, дизайну та містобудування


УЗГОДЖЕНО

В.о.декана


 В.Карпов
 «23» 12 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи


 А. Полухін
 «29» 12 2020 р.



Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Композиція»


Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 191 «Архітектура та містобудування»

Освітньо-професійна програма: «Дизайн архітектурного середовища»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	1,2	150/5,0	–	68	–	82	–	–	Диф. залік 1 с. Екзамен 2 с.

Індекс: НБ - 5 -191 /19 – 1.11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 2 із 11	

Робочу програму навчальної дисципліни «Композиція» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № НБ -5-191/19 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурного середовища» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
старший викладач кафедри

 Н. Бжезовська

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри основ архітектури, дизайну та містобудування протокол № 5 від «03» 12 2020 р.

Завідувач кафедри



О.Трошкіна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурного середовища» – кафедри архітектури, протокол № 13 від «18» 12 2020 р.

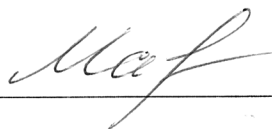
Завідувач кафедри



Ю.Дорошенко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету архітектури, будівництва та дизайну протокол № 6 від «18» 12 2020 р.

Голова НМРР



А.Белятинський

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник



ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	4
2. Зміст навчальної дисципліни	6
2.1. Структура навчальної дисципліни (Тематичний план).....	6
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	7
3.1. Методи навчання	7
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	7
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	7
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	8



ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Композиції» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз. від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати.

Дана навчальна дисципліна є нормативною базовою дисципліною та теоретичною і практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі архітектури та містобудування.

Метою вивчення дисципліни є формування у студента творчого підходу до процесу архітектурного проектування на основі засвоєння та вивчення основних понять, законів і методів створення архітектурної композиції.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- надати студентам першого курсу знання основних понять архітектурної композиції;
- допомогти студентам активізувати свій творчий потенціал;
- сформувати навички практичної роботи з декоративно-графічним зображенням площинної композиції;
- ознайомити студентів з етапами процесу макетування для створення об'ємної композиції;
- сформувати творчий підхід до архітектурно-планувального процесу;

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі **компетентності**:

- основні теоретичні засади формування площинної, фронтальної, об'ємної та глибинно-просторової композицій;
- методи побудови архітектурної композиції;
- основи кольорознавства та прийоми використання кольору в архітектурі;
- послідовність і методику творчої праці для вирішення конкретного архітектурного завдання;
- методи застосування теоретичних основ об'ємної та глибинно-просторової композиції у проектній практиці;
- виконати грамотне komponування елементів на площині, в об'ємі та у просторі;
- використовувати різні техніки та матеріали в процесі макетування;
- вирішувати творчі архітектурно-проектні завдання;
- на основі набутих знань з теорії основ композиції передавати художніми засобами архітектурно-художні ідеї;
- використовувати набуті знання з дисципліни «Композиція» у процес архітектурного проектування.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Композиція» взаємопов'язана з такими дисциплінами «Рисунок, живопис та скульптура», «Архітектурне проектування», «Теоретичні та методичні основи архітектурного проектування», «Нарисна геометрія» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Історія архітектури», «Матеріалознавство», «Інформатика та основи комп'ютерного моделювання», «Типологія будівель та споруд».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Площинна композиція»
- навчального модуля №2 «Фронтальна композиція»
- навчального модуля №3 «Об'ємна композиція»



- навчального модуля №4 «Глибинно-просторова композиція», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Модуль №1 «Площинна композиція».

Тема 2.1.1. Поняття про композицію та її види.

Закони, правила та прийоми композиції. Єдність і цілісність – основна вимога до гармонійної композиції. Рівновага. Поняття про площинну композицію та її характерні ознаки.

Тема 2.1.2. Форма – основа створення художнього образу в композиції.

Встановлення пропорційних співвідношень форми. Величина форми, її положення в просторі. Способи поєднання форм у групи. Контраст і нюанс форми. Симетрія (та її види) та асиметрія.

Тема 2.1.3. Метричний і ритмічний порядок організації композиції.

Ритмо-метричні закономірності в архітектурі та містобудуванні. Ритмічний та метричний ряд. Види ритму, метра.

Тема 2.1.4. Принципи побудови статичної та динамічної композиції.

Раціональні та ірраціональні пропорції. Засоби та методи пропорціонування.

2.2. Модуль 2. «Фронтальна композиція».

Тема 2.2.1. Просторове розташування форм.

Залежність поділу композиції на види від сприйняття їх глядачем. Поняття про фронтальну композицію та принципи її побудови. Роль композиційних засобів у побудові виразної фронтальної композиції. Виділення центру композиції. Роль супідрядності композиційного центру з іншими елементами у досягненні цілісності та єдності композиції.

Тема 2.2.2. Симетрія та асиметрія у фронтальній композиції.

Умови фронтальності форми: співвідношення між висотою і шириною поверхні; залежність від форми силуету; характер головних розділень; розташування елементів за глибиною; вплив властивостей елементів форми. Особливості розташування елементів та центру композиції. Дисиметрія як різновид симетрії.

Тема 2.2.3. Методи побудови фронтальної форми.

Вплив форми, яка розділяє основну форму, та характер композиційної поверхні. Супідрядність ділення поверхні за різними ознаками. Застосування засобів вираження ділення поверхні.

Тема 2.2.4. Засоби формування характеру композиції.

Ознаки видів фронтальної композиції: наявність окремих основних форм, з яких будується композиція та їх розташування за двома фронтальними координатами; ступінь глибинності. Поняття «модуль».

2.3. Модуль 3. «Об'ємна композиція»

Тема 2.3.1. Поняття про об'ємну композицію та особливості її сприйняття.

Пропорціонування. Пропорції «золотого перетину». Композиційний центр об'ємної композиції.

Тема 2.3.2. Умови об'ємності форми.


Залежність об'ємної форми від: співвідношення вимірів у системі координат, домінування висоти, підпорядкованість висоти двом іншим вимірам; вигляду поверхні форми, що впливає на сприйняття форми; положення форми відносно глядача.

Тема 2.3.3. Умови об'ємності форми.

Залежність об'ємної форми від: застосування кольору і фактури; характеру поділу її поверхні й маси; форм, які оточують головний об'єм.

Тема 2.3.4. Методи побудови об'ємності форми.

Забезпечення єдності композиції, масштабності, напруги і динаміки об'ємної форми. Поділ поверхні об'ємної форми та маси.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 6 із 11	

Тема 2.3.5. Об'ємна композиція і просторове середовище.

Ознаки видів об'ємної композиції: кількість головних об'ємних елементів (форм), що складають об'ємну композицію; види поєднань між собою окремих елементів; домінування різних властивостей об'ємної форми.

2.4. Модуль 4. «Глибинно-просторова композиція»

Тема 2.4.1. Поняття про глибинно-просторову композицію та її характерні ознаки.

Види композиційних центрів. Включення до глибинно-просторової фронтальної та об'ємної композиції. Принципи розгортання глибинно-просторової композиції на основі модуля.

Тема 2.4.2. Умови глибинності простору.

Протяжність форми за основною системою координат; глибинність простору залежно від величини форм; збереження цілісності простору; поділ простору.

Тема 2.4.3. Принципи побудови лінійної і повітряної перспективи.

Умови глибинності простору: залежність від перспективи. Особливості сприйняття перспективи глядачем. Прийоми посилення глибинності простору.

Тема 2.4.4. Методи побудови глибинності простору.

Взаємна підпорядкованість окремих частин простору; рельєфне ділення простору в глибину.

Тема 2.4.5. Ознаки видів глибинно-просторової композиції.

Обмеження простору за трьома координатами, кількість основних просторових форм.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор.	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять(год.)		
		Усього	Практичні	СРС
1	2	3	4	5
1 семестр				
Модуль №1 «Площинна композиція»				
1.1	Поняття про композицію та її види. Законо, правила та прийоми композиції.	4	2	2
1.2	Поняття про площинну композицію та її характерні ознаки.	4	2	2
1.3	Форма – основа створення художнього образу в композиції. Встановлення пропорційних співвідношень форми. Величина форми, її положення в просторі.	4	2	2
1.4	Способи поєднання форм у групи. Контраст і нюанс форми. Симетрія (та її види) та асиметрія.	4	2	2
1.5	Метричний і ритмічний порядок організації композиції. Ритмо-метричні закономірності в архітектурі та містобудуванні	4	2	2
1.6	Ритмічний та метричний ряд. Види ритму, метра.	4	2	2
1.7	Принципи побудови статичної та динамічної композиції. Раціональні та ірраціональні пропорції.	4	2	2
1.8	Засоби та методи пропорціонування.	4	2	2
1.9	Модульна контрольна робота №1	6	2	4
Усього за модулем №1		38	18	20
Модуль 2 «Фронтальна композиція»				



2.1	Просторове розташування форм. Залежність поділу композиції на види від сприйняття їх глядачем. Поняття про фронтальну композицію та принципи її побудови.	4	2	2
2.3	Роль композиційних засобів у побудові виразної фронтальної композиції. Виділення центру композиції. Роль супідрядності композиційного центру з іншими елементами у досягненні цілісності та єдності композиції.	4	2	2
2.4	Симетрія та асиметрія у фронтальній композиції. Умови фронтальності форми: співвідношення між висотою і шириною поверхні; залежність від форми силуету; характер головних розділень; розташування елементів за глибиною; вплив властивостей елементів форми.	4	2	2
2.5	Особливості розташування елементів та центру композиції. Дисиметрія як різновид симетрії.	4	2	2
2.6	Методи побудови фронтальної форми. Вплив форми, яка розділяє основну форму, та характер композиційної поверхні.	4	2	2
2.7	Супідрядність ділення поверхні за різними ознаками. Застосування засобів вираження ділення поверхні.	4	2	2
2.8	Засоби формування характеру композиції. Ознаки видів фронтальної композиції: наявність окремих основних форм, з яких будується композиція та їх розташування за двома фронтальними координатами; ступінь глибинності. Поняття «модуль».	6	2	4
2.9	Модульна контрольна робота №2	7	2	5
Усього за модулем №2		37	16	21
Усього за 1 семестр		75	34	41
2 семестр				
Модуль 3 «Об'ємна композиція»				
3.1	Поняття про об'ємну композицію та особливості її сприйняття. Пропорціонування. Пропорції «золотого перетину». Композиційний центр об'ємної композиції.	4	2	2
3.2	Умови об'ємності форми. Залежність об'ємної форми від: співвідношення вимірів у системі координат, домінування висоти, підпорядкованість висоти двом іншим вимірам;	4	2	2
3.3	Залежність об'ємної форми від: вигляду поверхні форми, що впливає на сприйняття форми; положення форми відносно глядача.	4	2	2
3.4	Умови об'ємності форми. Залежність об'ємної форми від: застосування кольору і фактури; характеру поділу її поверхні й маси.	4	2	2
3.5	Залежність об'ємної форми від: форм, які оточують головний об'єм.	4	2	2



3.6	Методи побудови об'ємності форми. Забезпечення єдності композиції, масштабності, напруги і динаміки об'ємної форми.	4	2	2
3.7	Поділ поверхні об'ємної форми та маси.	4	2	2
3.8	Об'ємна композиція і просторове середовище. Ознаки видів об'ємної композиції.	4	2	2
3.9	Модульна контрольна робота №3	3	2	2
Усього за модулем №3		36	18	18
Модуль 4 «Глибинно-просторова композиція»				
4.1	Поняття про глибинно-просторову композицію та її характерні ознаки. Види композиційних центрів. Включення до глибинно- просторової фронтальної та об'ємної композиції	5	2	3
4.2	Принципи розгортання глибинно-просторової композиції на основі модуля.	5	2	3
4.3	Умови глибинності простору. Протяжність форми за основною системою координат; глибинність простору залежно від величини форм; збереження цілісності простору; поділ простору	5	2	3
4.4	Принципи побудови лінійної і повітряної перспективи. Умови глибинності простору: залежність від перспективи. Особливості сприйняття перспективи глядачем.	5	2	3
4.5	Прийоми посилення глибинності простору.	5	2	3
4.6	Методи побудови глибинності простору. Взаємна підпорядкованість окремих частин простору; рельєфне ділення простору в глибину.	5	2	3
4.7	Ознаки видів глибинно-просторової композиції. Обмеження простору за трьома координатами, кількість основних просторових форм.	5	2	3
4.8	Модульна контрольна робота №4	4	2	2
Усього за модулем №4		39	16	23
Усього за 2 семестр		75	34	41
Усього за навчальною дисципліною		150	68	82

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:


- пояснювально-ілюстративний метод;
- консультаційний метод;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні практичних занять, демонстрацій, роботи з методичними фондами.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Обідняк М.М. Архітектурна композиція: навч. посібник/М.М. Обідняк, О.Б. Білінська. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 152 с

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 9 із 11	

3.2.2. Боднар О. Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві : [монографія] / О. Я. Боднар. – Львів: Українські технології, 2005. – 198 с.

3.2.3. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: Навч. посібник. – К.: КНУБА. 2000. – 372 с.

3.2.4. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення: [навч.-метод. посіб.] / Т. В. Костенко. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 256 с.

3.2.5. Основні поняття архітектурної композиції / Укл. О.І. Ремишило-Рибчинська, І.А. Дида, Х.С. Бойко. - Львів: Вид-во Нац. ун-ту —Львівська політехніка, 2001.

3.2.6. Объемно-пространственная композиция: учеб. для вузов / [А. В. Степанов, В. И. Мальгин, Г. И. Иванова и др.]. – М. : «Архитектура-С», 2007. – 256 с.

3.2.7. Стасюк Н. Г. Основы архитектурной композиции : [учеб. пособ.] / Н. Г. Стасюк, Т. Ю. Киселева, И. Г. Орлова. – [2-е изд.]. – М. : Архитектура-С, 2004. – 96 с.

3.2.8. Степанов А.В., Ламцов И.В. Объемно-пространственная композиция в архитектуре: [учеб. пособ.] / А.В.Степанов, М.А.Туркис – М. : Архитектура-С, 2012. – 192 с.

3.2.9. Яковлев М. І. Композиція + геометрія / Микола Іванович Яковлев. – К. : Каравела, 2007. – 240 с.

Допоміжна література:

3.2.10. Стасюк Н.Г. Основы архитектурной композиции: учебное пособие / Стасюк Н.Г., Киселева Т.Ю., Орлова И.Г. – М.:Архитектура- С, 2004. – 96 с.

3.2.12. Болотов Г.І. Композиція: практикум для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» / Болотов Г.І., Бжезовська Н.В. – К.: НАУ, 2019. – 60 с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. Архів зразків кафедри ОАДМ ФАБД НАУ <https://oad4991.wixsite.com/oadnau>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно 4.1

Таблиця 4.1

1 семестр				
Модуль №1		Модуль №2		Мах кількість балів
Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
Виконання ескізів	16	Виконання ескізів	16	
Виконання макетів	16	Виконання макетів	16	
Виконання індивідуального завдання	6	Виконання індивідуального завдання	6	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 23 балів</i>		<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 23 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	12	Виконання модульної контрольної роботи №2	12	
Усього за модулем №1	50	Усього за модулем №2	50	
Усього за 1 семестр				100



2 семестр				
Модуль №3		Модуль №4		Мак кількість балів
Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
Виконання ескізів	10	Виконання ескізів	10	60
Виконання макетів	8	Виконання індивідуального завдання	8	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №3 студент має набрати не менше 11 балів</i>		<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №4 студент має набрати не менше 11 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №3	12	Виконання модульної контрольної роботи №4	12	
Усього за модулем №3	30	Усього за модулем №4	30	
Семестровий екзамен				40
Усього за 2 семестр				100

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку .

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.


4.4. Підсумкова модульна рейтингова оцінка, отримана студентом за результатами виконання роботи в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до відомості модульного контролю.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS .

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

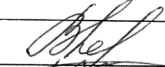
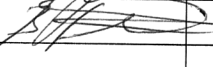
4.7. 4.8. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни визначається як середньоарифметична оцінка з підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах (з цієї дисципліни - за *перший та другий* семестри) з наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою ECTS.

Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.08 – 01-2020
		Стор. 11 із 11	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	29.12.20	Резеренко К.А.		
2	10.01.06.	27.01.21	Мельничук В.О.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				